

**Openingsrede ds. Harcourt Klinefelter,
voormalig persvoorlichter en speechschrijver van dr. Martin Luther King**

**bij de Onthulling Asser Statue Of Liberty,
Ter gelegenheid van de opening van
de tentoonstelling The American Dream in het Drents Museum**

**Kop van de Vaart, Assen
zondag 19 november 2017**

Geachte aanwezigen, special guests from abroad - Welkom,

Ik ben een Amerikaan door geboorte. Ik ben een Nederlander bij keuze.

Ik ben geboren en getogen op het vasteland dichtbij de oever waar het Amerikaanse Vrijheidsbeeld staat. Ik heb met mijn gezin in de provincie, waar nu dit Drents Vrijheidsbeeld staat, voor 15 jaren met veel plezier gewoond. Ons huus stiet in Wilhelminaoord in de kolonie van de Maatschappij van Weldadigheid. Mijn kinderen speelden op de hunebedden in Havelte waar ik werkte en aten bruine bonen. Ze zijn opgevoed met excursies naar Westerbork, naar het interneringskamp en radiotelescoop. Nu wonen mijn zoon en zijn kleindochter daar.

Dr. Martin Luther King wordt herinnerd als de Amerikaanse Burgerrechten leider en vooral door zijn toespraak 'I Have a Dream'. Hij voorzag een wereld waar mensen zouden worden beoordeeld op de inhoud van hun karakter en niet de kleur van hun huid. Ik werkte met hem in de laatste drie jaar van zijn leven.

Ik kende hem als mijn werkgever, mijn dominee en vriend. Als media directeur was ik verantwoordelijk voor het maken van de opnames van dr. Kings toespraken en preken, ze door te sturen naar de media en later ze geschikt te maken voor radioprogramma's. Sindsdien heb ik geprobeerd om de droom een globale werkelijkheid te maken door geweldloosheidsopleidingen en -acties te doen in Amerika en Europa.

Ik wil proberen in deze rede een verbinding te leggen tussen de American Dream en de Dream van dr. King en het Amerikaanse en Drentse Vrijheidsbeeld.

Nederlanders zijn wereldberoemd door hun schilderijen. Amerikanen door hun muziek. Het mooie van deze tentoonstelling is dat Amerikaanse schilderijen, vanuit de school van het Amerikaans Realisme, je een beeld geven van het dagelijks leven van gewone Amerikanen. Dat is heel iets anders dan wat je op televisie ziet. Ook de schaduwkant van de American Dream is nu te zien: hier in Assen en in Emden.

Het begrip 'The American Dream' werd bedacht door de Amerikaanse historicus en schrijver James Truslow Adams. Adams schrijft: 'De Amerikaanse droom gaat over een land waar het leven voor allen beter is. Waar iedereen zijn talenten optimaal kan gebruiken. Het gaat niet alleen om auto's en hoge lonen, maar om een maatschappelijke orde waarin alle mannen of vrouwen ongeacht hun afkomst hun capaciteiten geheel kunnen benutten.'

Dr. King zei dat zijn droom diepgeworteld was in de Amerikaanse droom. In zijn beroemde rede zei hij dat de mooie idealen nooit gerealiseerd waren.

Het Amerikaanse Vrijheidsbeeld, The Statue of Liberty, wordt als hét symbool van Amerika gezien. In werkelijkheid is het een Frans beeld dat als cadeau aan de Verenigde Staten is gegeven aan het einde van de 19de eeuw. Het was een gezamenlijk project: Amerika zou de sokkel maken.

Op de sokkel staat het laatste deel van een beroemd gedicht van Emma Lazarus:

*'Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to breathe free,
The wretched refuse of your teeming shore.
Send these, the homeless, tempest-tost to me,
I lift my lamp beside the golden door!'*

*Geef mij jullie jouw vermoeide, uitgeputte, jouw arme,
Jouw ineengedoken menigte verlangend om vrij te ademen,
De arme stakkers krioelen op de overvolle kust
Stuur deze, de daklozen, woest door elkaar geslingerd, naar mij,
Ik hef mijn lamp op naast de gouden deur.*

The Statue of Liberty staat vooraan in de haven van New York op een klein eiland naast Ellis Eiland waar de emigranten gescreend werden voordat ze toegelaten werden tot Amerika. Het probleem is dat het Vrijheidsbeeld nooit een voet op het vasteland van Amerika heeft kunnen zetten.

Wij leven nu in een tijdperk waarin Amerika bezig is een muur te bouwen aan zijn zuidelijke grens. Dit in tegenstelling tot de mooie woorden van welkom voor vluchtelingen op het Amerikaanse Vrijheidsbeeld.

Het Drentse Vrijheidsbeeld van kunstenaar Natasja Bennink verbindt het verleden van de tijd van de hunebedbouwers en de armoe hier nog niet zo lang geleden met een sokkel als een hunebed en in de hand een blik bruine bonen. Dit blik verwijst naar Bartje en zijn beroemde woorden: *'ik bid niet veur bruine boon'n'*. Tevens is het een verwijzing naar Andy Warhols soepblikken.

In de andere hand heeft ze de volgende tekst:

*'Hier kom ik weg,
hier stiet ons huus,
Bliekbar kom ik daor altied weer terecht,
Hier kom ik weg'*

Deze mooie woorden in het Drents van een lied van Daniël Lohues kunnen gezien worden als een uiting van trots op je geboorteplek. Het dialect drukt de waardering van diversiteit uit.

Drenthe heeft plaggenhutten als symbolen van uiterste armoe op de stille heide gekend. Amerika heeft ze vroeger op de prairie gehad.

Een halve eeuw voor het Vrijheidsbeeld gemaakt was, verwelkomde de Maatschappij van Weldadigheid paupers vanuit de grote steden in Drenthe. Gaf grond in ruil voor arbeid. Als één van de eerste plekken ter wereld gaf ze gratis onderwijs en medische zorg aan haar paupers. Heden ten dage zien we in Oranje, in Drenthe dat opvang van vluchtelingen ook door de gemeenschap gedragen kan worden.

Dr. King zag racisme, armoede en oorlog als onafscheidelijk met elkaar verbonden.

Racisme in Amerika leidde tot slavernij en later tot Apartheid. Drenthe heeft de verschikking van oorlog, een resultaat van racisme, op eigen grond ervaren. Kamp Westerbork laat het ultieme resultaat van fascisme zien. Amerika heeft dit ervaren in de Burgeroorlog.

Dr. King zei dat je je strijd zo moet uitvoeren dat je na die tijd met je vijand kunt leven. Want alleen liefde kan een vijand tot vriend maken.

Dr. King droomde van een tijd wanneer de zonen van vroegere slavenhouders en kinderen van de slaven naast elkaar zouden kunnen zitten aan de tafel van broederschap.

Deze kunsttentoonstelling, die tegelijkertijd in Emden plaatsvindt, is een verwezenlijking van samenwerking met een Duitse instelling, 72 jaar na de Tweede Wereldoorlog.

Moge deze tentoonstelling een bijdrage leveren in de richting van een nieuwe kosmische Droom. Moge de twee vrijheidsvrouwen elkaar een hand geven vanaf de beide kanten van de Oceaan en uitkijken naar een nieuwe wereld. Hoe zou de nieuwe wereld er uitzien?

Ik weet het niet, maar ik droom van een dag wanneer:

- paspoorten overbodig zijn, er geen grenzen meer zijn en mensen kunnen wonen waar ze willen, overal op Gods aarde.
- mensen, ongeacht ras, kleur, klasse of sekse elkaar met respect en in Liefde behandelen.
- mensen elkaar een huis, scholing, werk en gezondheidszorg gunnen, dichtbij en veraf.
- ziekenhuizen worden geplaatst in plaats van bommen af te gooien.
- talenten de kans krijgen ontwikkeld te worden, zodat we nog meer prachtige kunst mogen ervaren.
- persvrijheid en kunstvrijheid vanzelfsprekend is.
- miljarden worden uitgegeven aan preventie van oorlog in plaats van aan wapens. Dat miljoenen geweldloze vredeswerkers worden in plaats van soldaten met een geweer op de rug.

Geen volk neemt nog de wapens op,
nooit meer bereidt men zich voor op een oorlog.
Ieder zit dan onder zijn wijnstok of vijgenboom,
rustig door niemand opgeschrikt.

Ds. Harcourt Klinefelter